

בש"פ 8431/22 - אביאל גולדנברג נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8431/22

לפני: כבוד השופטת ר' רונן

העורר: אביאל גולדנברג

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי ירושלים
במ"ת 16109-08-22 מיום 20.11.2022 שניתנה על
ידי כב' השופטת ד' כהן-לקח

תאריך הישיבה: כ' בכסלו התשפ"ג (14.12.22)

בשם העורר: עו"ד גבריאל טרונישוילי

בשם המשיבה: עו"ד עודד ציון

החלטה

לפניי ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כבוד השופטת ד' כהן לקח) בתיק מ"ת 16109-08-22 מיום 20.11.2022 בה קבע בית משפט קמא כי העורר יעצר עד לתום ההליכים כנגדו.

1. ביום 8.8.2022 הוגש כנגד העורר ושניים אחרים כתב אישום המייחס לעורר עבירות של הצתה לפי סעיפים 448(א) ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן החוק); והיזק מיוחד לפי סעיף 435(ג) לחוק. על פי עובדות כתב האישום, העורר פנה לנאשם נוסף בכתב האישום והציע לו להצית מכונית בתמורה ל-10,000 ₪. העורר והנאשם הנוסף חברו לנאשם שלישי ולעידו שוורץ (אשר כתב האישום כנגדו הוגש בנפרד) וביום 16.6.2021, בסמוך לשעה 3:00 בלילה, נסעו לכיוון שכונת מלחה בירושלים. בהגיעם למקום חניית המכוניות אותן רצו העורר והנאשמים הנוספים להצית, שפכו עידו שוורץ ואחד הנאשמים הנוספים חומר דליק שהיה ברשותם על המכוניות, הציתו נייר וזרקו אותו עליהן. כתוצאה מההצתה אחזה אש בכלי הרכב אשר החלו לבעור. בנוסף התפשטה האש והציתה שני כלי רכב נוספים. האירוע פוענח האמצעות עדותו המפלילה של עידו שוורץ אשר נעצר במסגרת פרשייה אחרת ומסר מידע ביחס לאירוע נשוא כתב האישום בענייניו וביחס לאירועים נוספים.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים כנגדו. בית משפט קמא (כב' השופט א' סלע) קבע בהחלטתו מיום 25.8.2022 כי חרף הקשיים והסתירות בחומר הראיות לכאורה, הראיות אינן מבוטלות. זאת בשים לב לכך שעד התביעה (עידו שוורץ) עמד על עיקרי גרסתו במסגרת השחזור ובכלל זה על מעורבות העורר במעשים. כן נקבע כי אין לומר שחומר הראיות אינו מקים תשתית ראייתית וסיכוי סביר להרשעה. לאחר שביט המשפט איזן את הקשיים הראייתיים עם קיומן של מסוכנות וראיות לכאורה, הורה בית משפט קמא על עריכת תסקיר בעניינו של העורר על מנת לעמוד בצורה מדוקדקת על אפשרויות חלופות המעצר.

3. ביום 17.11.2022 הוגש תסקיר שירות המבחן לבית משפט קמא. שירות המבחן התרשם כי קיימת רמת סיכון בינונית עד גבוהה להישנות התנהגות פורצת חוק. נקבע כי המסוכנות העולה מן העורר "לא מועטה כלל ועיקר", וזאת בין היתר משום שהעורר מוסר מידע באופן לקוני, מבטא עמדות קורבניות כמו גם עמדות בעייתיות כלפי גורמי האכיפה, ומאחר שבסביבת מגוריו הוא חשוף לגורמי שוליים ולהתנהגות עוברת חוק.

כן התרשם שירות המבחן כי המפקחים המוצעים - אביו, אחיו הצעיר בן ה-21, ושכנתו של העורר בת ה-19 - אינם מתאימים למלאכת הפיקוח. זאת מאחר שהם יתקשו להוות עבורו גורם ממתן ומפחית סיכון, בין היתר בשל עברו הפלילי והתמכרותו לאלכוהול של אביו; ובשל גילם הצעיר של אחיו ושכנתו. אי לכך, קבע שירות המבחן כי אין בידיו להמליץ על שחרור העורר לחלופת מעצר, אף לא בפיקוח אלקטרוני. ביום 20.11.2022 בית משפט קמא הורה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים תוך שהשאיר למבקש פתח להציע חלופת מעצר אחרת שתיבחן ע"י בית המשפט.

בית המשפט ציין בהחלטתו כי לא ניתן להתעלם מהמסוכנות המשמעותית העולה לכאורה מהמעשים המיוחסים לעורר, שיזם לכאורה את אירוע ההצתה, גייס לשם כך מבצעים מטעמו והיה נכון לשלם סכומי כסף נכבדים לצורך כך. המעשים המיוחסים לעורר גרמו נזק רכושי בשווי של מאות אלפי שקלים. לא זו אף זו, ציין בית המשפט, ההצתה בוצעה לכאורה בשכונת מגורים תוך סיכון ממש של חיי אדם ולמשיב הרשעה קודמת בעבירות הצתה המעידה על חזרתיות במעשיו (יוער כי עבירת ההצתה הנוספת בה הורשע המערער נוגעת למעשה שקרה לאחר המעשים המיוחסים לו בכתב האישום דנן). על החלטה זו הוגש הערר שלפניי.

4. לטענת ב"כ העורר בית משפט קמא שגה עת לא נתן את המשקל המתאים לקשיים הראייתיים שיש בתיק. לטענתו, ישנה בתיק עדות מפלילה יחידה שאין לה כל חיזוק כלפי העורר. ב"כ העורר הצביע על כך שעידו שוורץ הינו אדם על הרצף האוטיסטי אשר נחקר על ידי חוקר רגיל; על כך שלעידו שוורץ מניע להפלייל את העורר שכן הואשם בעבירות אחרות והפללת העורר עשויה לחלצו ממצבו המשפטי; ועל סתירות שעולות מעדותו. לטענתו, כדי להרשיע את העורר יהיה צורך בראיה עצמאית נוספת המהווה חיזוק לעדותו של עידו. לחילופין טוען ב"כ העורר כי גם אם קיימות ראיות לכאורה, הרי שהכרסום המשמעותי בהן מחייב את הותרת העורר משוחרר במהלך המשפט שכן לעורר חזקת חפות.

5. כן נטען כי בית משפט קמא לא נתן את המשקל הראוי לכך שהמבצע העיקרי בעבירה (הנאשם שהצית את הרכבים בידיו) משוחרר לחלופת מעצר, וכי הוא שגה כאשר לא סטה מהמלצת שירות המבחן, כאשר ברור כי הערכת המסוכנות ניתנה על בסיס הכחשת העורר את המיוחס לו. כן שגה בית משפט קמא, לטענת ב"כ העורר, כשפסל את המפקחים המוצעים בשל גילם ובשל עבר רחוק בעייתי של האב, וכשקיבל את עמדת שירות המבחן לפיה הסביבה בו העורר מתגורר מגבירה מסוכנות.

6. לבסוף טוען ב"כ העורר כי במצבים בהם ישנו קושי ראייתי משמעותי, על בית המשפט לגלות גמישות גם כאשר חלופת המעצר המוצעת איננה אידיאלית. אשר על כן, נטען כי על בית המשפט לקבל את הערר ולקבוע כי אין ראיות לכאורה תוך שחרור העורר. לחילופין נתבקש כי בית המשפט ייתן משקל לקושי הראייתי ויורה על שחרור העורר לחלופת מעצר בפיקוח אלקטרוני או בכל אותו ימצא בית המשפט לנכון.

7. בישיבת יום 14.12.2022 חזר ב"כ העורר על עיקרי טענותיו. בהתייחס לראיות לכאורה הוא הדגיש כי ה"עד המפליל" קרי מר עידו שוורץ, לא נחקר כפי שיש לחקור אדם במצבו, וכי ניכר מהסרטונים כי הוא אינו מבין את ההליכים שהוא עובר מול היחידה החוקרת. עוד נטען כי השחזור שנערך עם מר עידו שוורץ מעיד על כך כי יש לשחרר את העורר ולזכותו. זאת מאחר שמר עידו שוורץ לא הצליח להוביל את החוקרים אל המקום בו בוצעה ההצתה, וכאשר החוקרים מובילים אותו למקום - הוא כופר בכך שההצתה בוצעה בו.

בהתייחס לאפשרות לשחרר את העורר בתנאים, נטען כי שירות המבחן ייחס לעורר מסוכנות בין היתר מאחר שהוא כפר במיוחס לו. עוד נטען כי היה מקום להתייחס לנסיבותיו האישיות של העורר, לתת אמון במפקחים שהוצעו על ידיו ולא להביא בחשבון לחובתו את סביבת המגורים הבעייתית בה הוא מתגורר.

8. מנגד טען ב"כ המשיבה כי יש לדחות את הערר. הוא הבהיר כי כתב האישום מבוסס על העדות המפלילה של מר עידו שוורץ שהייתה עדות מפורטת ביחס לתכנון האירוע וביצועו. מר עידו שוורץ אף מסר במסגרת ההודעה פרטים מוכמנים שהוא לא יכול היה לדעת אותם אלמלא היה נוטל חלק באירוע, ובכלל זה סוגי המכניות שהוצתו, הצבע והמיקום שלהם. מעבר לכך ישנו חיזוק בהודעתה של גב' גדסי שגרה סמוך למקום ההצתה אשר צילמה את מספר הרישוי של המכנית ממנה יצאו הדמויות שהציתו את המכניות.

באשר לטענות אודות חקירתו של מר עידו שוורץ, נטען כי אין בסיס לטענה כי הוא לא הבין את החשדות נגדו, וכי יש לתת משקל להודעתו לפחות ברמה של הראיות לכאורה. כן נטען כי אף שמר עידו שוורץ סובל מהנמכה קוגניטיבית, הוא לא היה צריך להיחקר על ידי חוקר מיוחד.

ב"כ המשיבה הסכים כי השחזור שנערך היה בעייתי וצוין כי גם בית משפט קמא התייחס לכך בהחלטתו. יחד עם זאת, נקבע כי השחזור נערך כשנה לאחר האירועים; כי מר עידו שוורץ הוביל את המשטרה קרוב למקום ההצתה; וכי במהלך השחזור הוא מסר אותם פרטים עם סתירות לא מהותיות.

עוד הוסיף ב"כ המשיבה כי העורר שתק כאשר הוטחה בו גרסתו של מר עידו שוורץ, וכי בחלק מהמקרים הוא אף נתפס בשקרים בולטים (יוער במאמר מוסגר כי ביחס למכשיר הטלפון ממנו בוצעו השיחות למר עידו שוורץ, טען ב"כ העורר בתשובתו כי השיחות בוצעו כאשר העורר היה במעצר).

באשר לאפשרות לשחרר את העורר לחלופת מעצר או להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני, נטען כי אין מקום לכך. זאת לאור המסוכנות הרבה הנשקפת מהעורר לאור העבירות המיוחסות לו, ולאור ההערכה של שירות המבחן בדבר מסוכנות בינונית – גבוהה, כאשר המפקחים שהוצעו על ידי העורר לא הותירו על שירות המבחן רושם חיובי.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ובחומר שהוגש לי, ולאחר ששמעתי את טיעוניהם בעל פה, אני סבורה כי דין הערר להידחות.

10. ראשית, ביחס לקיומן של ראיות לכאורה – אני סבורה כי ראיות כאלה קיימות במקרה דנן. החומר הראיתי מבוסס קודם כל על ההודעה המפורטת של מר עידו שוורץ, שאת שאלת משקלה לאור מצבו הקוגניטיבי של מר עידו שוורץ, ניתן להותיר לדיון בכתב האישום לגופו. עיון בהודעתו של מר עידו שוורץ מעלה כי הוא אכן מסר גרסה מפורטת לאירועים והפליל את העורר.

לגרסתו של מר עידו שוורץ ישנם מספר חיזוקים ובכלל זה עדותה של שכנתו של המתלונן אשר צילמה את לוחית הרכב של המכונית ממנה יצאו שני המציתים, לוחית של מכונית השייכת לנאשם 3 בכתב האישום. עוד יש לציין את שתיקתו של העורר בחקירותיו (לא שתיקה כוללת אך העדר מענה לאישומים בהם הוחשד); ואת העובדה שמר עידו שוורץ היה מודע למספר פרטים מוכמנים ביחס להצתות.

אין להתעלם מהקשיים שנפלו בחקירה – קשיים אליהם התייחס בית משפט קמא באופן מפורט בהחלטה מיום 25.8.2022. בית משפט קמא הבהיר בהחלטה זו כי בשלב של מעצר עד תום ההליכים, יש לבחון את מכלול הראיות באופן הסתברותי כדי להעריך האם קיים סיכוי סביר להרשעה, בלא שבית המשפט יידרש לסוגיות של מהימנות העדים או למשקל עדויותיהם. זאת, אלא אם כן מדובר בפרכות מהותיות וגלויות לעין או בסתירות שיש בהן כדי לקעקע את הגרסה באופן שלא ניתן לתת בה כל אמון (ראו מיני רבים בש"פ 2320/22 נרמין טובג'י נ' מדינת ישראל (12.4.2022), בפסקה 6).

לאור מכלול החומר הראיתי שהועמד בפניו, הגיע בית משפט קמא למסקנה לפיה לא ניתן לקבוע כי החומר הראיתי הגולמי לא יוכל, גם לאחר שיעבור בכור המבחן של ההליך הפלילי, להקים תשתית ראייתית שיש סיכוי סביר

שניתן יהיה לבסס עליה הרשעה (סעיף 16 להחלטה). מסקנה זו מקובלת גם עלי ואינני סבורה כי יש מקום להתערב בה.

11. כן מקובלת עלי המסקנה לפיה החולשה המסוימת בחומר הראייתי שנובעת מטענותיו של ב"כ העורר, צריכה לבוא לידי ביטוי באיזון בין עוצמתה של עילת המעצר לבין עוצמת הראיות לכאורה (ראו בש"פ 5627/22 זיו מיודיק נ' מדינת ישראל (18.10.2022), בפסקה 18). בית משפט קמא אכן ערך איזון כזה, ולכן הוא הפנה את העורר לקבלת תסקיר של שירות המבחן.

השאלה הבאה שיש לבחון אותה אם כן היא האם - לאור מכלול הנתונים שהיו בפני בית משפט קמא והוצגו בפניי, ניתן להורות על שחרורו של העורר בתנאים מגבילים או על מעצרו בפיקוח אלקטרוני תוך הסמכת המפקחים שהוצעו על ידיו לצורך זה, וזאת חרף ההמלצה השלילית של שירות המבחן.

12. כאמור, בית משפט קמא, בהחלטה מיום 20.11.2022 קבע כי מקבילית הכוחות בין התשתית הראייתית לכאורה נגד העורר לבין עילת המסוכנות, מביאה למסקנה כי ניתן להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני, אך זאת רק אם יוצעו על ידי מפקחים משמעותיים שניתן להישען באופן ברור על יכולת הפיקוח שלהם. עוד צוין כי אין לשלול אפשרות של מקום פיקוח הרחוק ממקום המגורים של העורר לאור החשש העולה מהתסקיר שהוא מוקף במקום זה בגורמים שוליים. כן נקבע כי הפתרון אותו הציע העורר רחוק מלעמוד בכך. זאת לאור הקשיים שצינו על ידי שירות המבחן ביחס למפקחים שהוצעו על ידי העורר, קשיים שכתוצאה מהם בית משפט קמא אף לא נדרש לזימונם של המפקחים הללו כדי להתרשם מהם בעצמו.

13. לטעמי, אין מקום להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא גם בהקשר זה. בית המשפט איזן - כפי שהיה עליו לעשות - בין הקשיים הראייתיים שניצבים בפני המשיבה ביחס להרשעתו האפשרית של העורר, לבין המסוכנות הרבה הנובעת מהמעשים שיוחסו לו. הוא אכן הפנה את העורר לשירות המבחן, ולאחר מכן סמך את ידיו על מסקנותיו. מעבר לכל אלה, הותיר בית משפט קמא פתח לעורר להציע חלופה אחרת, וציין כי "ככל שזו תוצע, אורה על בחינתה".

אכן, ישנם קשיים ראייתיים בחומר הראיות של המשיבה - כפי שהובהר לעיל. יחד עם זאת, העורר מואשם בעבירה חמורה שבוצעה בנסיבות חמורות של תכנון מראש, גיוס אחרים כדי לבצע את מעשה ההצתה ותשלום כספי עבור כך. כל אלה מחייבים זהירות רבה באפשרות לתת בו אמון. משכך, ולאור העובדה שהעורר לא הציע מפקחים ששירות המבחן היה סבור כי ניתן לסמוך עליהם - מסקנתו של בית משפט קמא לפיה לא ניתן להורות על מעצרו בתנאים של פיקוח אלקטרוני, היא מסקנה שכאמור אין להתערב בה.

14. לכן, הערר נדחה. לא למותר לחזור ולציין את דברי בית משפט קמא, שמאפשרים לעורר לנסות למצוא חלופה אחרת.

14.12.2022

ש ו פ ט ת

עמוד 5

